

Õiguskantsler

Hr Andres Anvelt
Justiitsministeerium
info@just.ee

Teie 23.05.2014 nr JUM/14-0704/-1K, 8-
1/14-4529

Meie 06.06.2014 nr 18-2/140732/1402526

Arvamus eelnõule Kohtute infosüsteemi põhimääruse muutmine

Lugupeetud justiitsminister

Täna Teid võimaluse eest avaldada arvamust justiitsministri 15.02.2006 määruse nr 5 „Kohtute infosüsteemi põhimäärus“ ja 22.12.2005 määruse nr 57 „Maa-, haldus- ja ringkonnakohtu kantselei kodukord“ muutmise määruse kohta.

Olen mõneti mures eelnõu § 1 p 15 jj osas, millega muudetakse kohtute infosüsteemi põhimääruse §-i 11, nimetades selle normiks, mis reguleerib „Kohtumenetlusega seotud teabe avalikustamist“ ja millega muudetakse kohtumenetlusega seonduva teabe avalikustamise kohaks Riigi Teataja. Ennetavalt märgin, et loomulikult pooldan õiguslase teabe koondamist ühtsesse infosüsteemi ning plaanitav muudatus on sisuliselt igati mõistlik. Siiski näen mõningaid kitsaskohti.

Esiteks juhin tähelepanu sellele, et kõnealuse põhimõttelist tähendust omava normi asukoht võiks olla seaduses (nt menetlusseadustikes või kohtute seaduses), mitte määruses. Ka on kohtumenetlusega seotud teabe avalikustamist reguleeriva normi leidumine kohtute infosüsteemi põhimääruses minu hinnangul üllatuslik, st kohtumenetlusest huvitatu või menetlusosaline ei pruugi seda osata otsida infosüsteemi põhimäärust reguleerivast õigusaktist.¹

Teiseks kahtlen, kas kavandatav norm oleks kooskõlas menetlusseadustikega. Näiteks näeb põhimääruse muutmise määruse eelnõu ette, et Riigi Teataja võrguväljaande veebilehel avalikustatakse ka kohtulahendite kuulutamise aeg. Seevastu näiteks kriminaalmenetluse seadustiku (KrMS) § 315¹ lg 1 sätestab, et kohtuotsuse resolutiivosa kuulutamise ja kohtuotsuse pooltele kättesaadavaks tegemise aeg ning selle muutmise avaldatakse viivitamata pärast selle aja kindlaksmääramist kohtu veebilehel (mitte Riigi Teatajas, vt ka tsiviilkohtumenetluse seadustiku (TsMS) § 452 lg 5, halduskohtumenetluse seadustiku (HKMS) § 173 lg 4).² Samuti

¹ Kohtute seaduse § 34 lg 1 sätestab, et kohtute infosüsteem on justiitsministri asutatav riigiasutuse andmekogu, mille eesmärk on kohtute töö korraldamine, statistika kogumine, kohtulahendite kogumine, süstematiseerimine ning kohtutele ja avalikkusele kättesaadavaks tegemine. Iseenesest on kohtulahendite, kohtuistungide toimimise aja ja koha, ning kohtulahendi kuulutamise aja avalikustamine paigutatav kõnealuse normi alla. Siiski on põhimääruse muu regulatsioon pigem tehnilise olemusega.

² Mõõnan, et kohtulahendi avalikustamise osas on seadustes sisalduvad normid üldsõnalisemad, nt TsMS § 462 lg 1 sätestab, et jõustunud kohtuotsus avalikustatakse selleks ettenähtud kohas arvutivõrgus (analoogselt KrMS § 408¹ lg 1, HKMS § 175 lg 1).

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

näeb eelnõu ette Riigi Teatajas kohtuistungi toimumise aja ja koha avalikustamise. TsMS § 343 lg 3 aga sätestab, et kohtuistungi toimumise aeg avaldatakse kohtu veebilehel (vt ka KrMS § 169¹, HKMS § 127 lg 7). Määruse norme põhiseaduspäraselt tõlgendades võib iseenesest asuda ka seisukohale, et Riigi Teatajas avalikustatakse lisaks kohtu veebilehel avalikustamisele (nagu menetlusseadustikud nõuavad). See võib kaasa tuua aga segadusi ning avaldajale võimalik et ka topelt tööd ja eksimisvõimalusi.

Lisaks toon välja, et eelnõu § 1 punktis 4 peaks olema viide kohtute seaduse § 34 lõikele 4, mitte lõikele 3.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Indrek Teder

Nele Parrest 693 8400
Nele.Parrest@oiguskantsler.ee